

LUCHIAN DEACONU

•

FAURIREA STATULUI NAȚIONAL UNITAR ROMÂN — PREOCUPARE CENTRALĂ A PRESEI DIN OLTENIA DIN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI AL XIX-LEA ȘI PRIMELE DECENII ALE SECOLULUI XX

Tratarea acestei teme impune luarea în considerație a puternicelor tradiții ale luptei pentru constituirea statului național unitar român, luptă la care, asemeni tuturor provinciilor românești Oltenia a avut o contribuție importantă de-a lungul întregii istorii. Nu fără temei ziarul unionist „Vocea Oltului” din 7 mai 1857 preciza în articolul *Uniune — progres*, referindu-se la ideea unirii românilor într-un singur stat ca idee permanentă a evoluției poporului nostru : „Citiți istoria românilor. Citiți orice pagină dintr-însa veți voi : fie aceea scrisă în caractere de sînge sau cu litere de aur, în marmură sau pergament, în tăria murilor (zidurilor n.n.) sau în sinul undelor, voi veți citi acolo desigur o vorbă care vă va împlăi inima de iubire, de credință și de speranță ; veți citi : Unire ! Unire ! și iar Unire !”.

Continuînd, Gheorghe Chițu, înflăcărat luptător pentru unirea românilor, scria : „Ideea unirii... datează la români din cea mai bătrînă antichitate, de aceea se află înscrisă pe fiecare pagină a istoriei noastre, cînd învingătoare, cînd învinsă și totdeauna în luptă”.

Unirea Moldovei și a Țării Românești, punerea bazelor statului național român modern, a fost considerată de patrioții unioniști olteni ca o primă etapă a procesului istoric de făurire a statului național unitar român, eforturile lor fiind îndreptate cu stăruință și perseverență spre realizarea desăvîrșitei uniri a tuturor românilor. Prezentă alături de preocupările pentru modernizarea statului român modern, de cîștigarea independenței depline, problema unirii cu țara a provinciilor străvechi românești care se aflau încă sub dominație străină se regăsește în activitatea zilnică a patrioților și oamenilor politici olteni. Pronunțîndu-se în ședința Camerei din 21 mai 1868 pentru construirea de căi ferate, deputatul oltean Gheorghe Chițu sesiza atît importanța economică a acestei măsuri cît și valoarea sa strategică și politică, definind-o ca o „chestiune de viață sau de moarte”. Cîteva luni mai tîrziu, la 12 decembrie 1868, același deputat argumenta necesitatea cheltuielilor pentru subvenționarea presei în vederea demonstrării drepturilor naționale ale poporului român și pregătirii

poporului pentru desăvîrșirea unității statale. „Știți domnilor — declara Gheorghe Chițu în ședința Camerei — că în România, atît în cea liberă, cît și în cea subjugată, în cea supusă altor puteri, dar mai cu seamă de la reînvierea României Libere s-a deșteptat spiritul poporului, patriotismul, dorința de cultură și de lumină, și s-a reșteptat astfel încît trebuie să mărturisim că, cu drept cuvînt, a început să inspire îngrijiri în inimile acestora care nu sînt doritori de această renaștere a României”¹.

La discuția proiectului de lege cu privire la organizarea armatei, deputatul craiovean a combătut poziția celor ce cereau includerea unor prevederi de scutire a celor ce urmau școli arătînd necesitatea armatei atît pentru apărarea integrității statului român cît și în condițiile în care ar fi fost nevoie de ea „dincolo peste munți” unde străinii „apasă pe frații noștri români”². Doi ani mai tîrziu, la 1 iunie 1870, Gheorghe Chițu își exprimă deschis speranța „că miine va veni poate momentul favorabil ca România să iasă din pozițiunea pasivă și umilită de astăzi și cu miinile dezlegate, cu brațele libere să facă ceea ce Dumnezeu îi va porunci să facă ! Poate că miine va veni momentul pentru ca România să fie o Românie singură, tare și mare”³.

În condițiile puternicei afirmări a hotărîrii maselor populare din Oltenia de a acționa pentru făurirea statului național unitar român, presa a avut un rol deosebit în susținerea drepturilor indestructibile ale poporului român de a-și constitui statul său suveran și independent, în mobilizarea maselor populare la acțiuni energice pentru unire. Presa olteană, în totalitatea sa, indiferent de interesele politice pe care le sluzea, liberală, conservatoare, democrată, radicală sau socialistă, se înscrie în filonul afirmării intereselor naționale spre unitate și independență, militînd, prin coloanele sale, pentru drepturile naționale ale românilor, pentru mobilizarea opiniei publice la puternice acțiuni de solidarizare cu lupta dreaptă a fraților aflați sub stăpîniri străine, la lupta pentru desăvîrșirea statului național unitar român. Continuînd activitatea desfășurată de gazeta pașoptistă „Naționalul”, de ziarul „Vocea Oltului”, periodicele : „Mozaicul român”, „Oltenia”, „Vocea română”, „Carpații”, „Voința poporului”, „Patria”, „Democrația”, „Clopotul”, „Reforma”, „Libertatea”, „Curierul Olteniei”, „Protestarea”, „Voința Craiovei”, „Vremea”, „Provincia politică”, „Steaua Olteniei”, „Doljul”, „Revoluția socială”, „Reforma” (Craiova), „Vocea Severinului”, „Alarma Mehedințiului”, „Îndrumarea Nouă” (Drobeta Turnu Severin), „Gorjul”, „Gazeta poporului din Gorj”, „Credința Nouă”, „Lupta Jiului”, (Tîrgu Jiu), „Gazeta Vîlcii” (Rm. Vîlcea), „Ecoul Romanaților”, „Ardealul” (Caracal), „Buletinul Ligii culturale”, pentru a nu aminti decît cîteva din numeroasele publicații care au apărut în Oltenia în această perioadă, au militat prin coloanele lor pentru desăvîrșirea statului național unitar român.

1. Discursuri parlamentare și alte mici lucrări literare ale lui Gheorghe Chițu publicate cu un studiu introductiv asupra vieții și operei sale de Gr. G. Tocilescu, I, *Discursuri parlamentare 1868—1873*, București, 1904, p. 20.

2. *Ibidem*, p. 45.

3. *Ibidem*, p. 183.

ANUL I. — No. 22.

Un exemplar 10 bani.

Sâmbătă 11 Februarie 1904

OLTENIA

APARE O DATA PE SEPTEMANA, JOULI.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 lei

Pe 6 luni 11

Adreșă: Administrația, la care se înregistrează.

PREȚUL ABONAMENTULUI

Pe un an 20 lei

Pe 6 luni 11

Adreșă: Administrația, la care se înregistrează.

OLTENIA

APARE O DATA PE SEPTEMANA, JOULI.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 lei

Pe 6 luni 11

Adreșă: Administrația, la care se înregistrează.

PREȚUL ABONAMENTULUI

Pe un an 20 lei

Pe 6 luni 11

Adreșă: Administrația, la care se înregistrează.

OLTENIA

APARE O DATA PE SEPTEMANA, JOULI.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 lei

Pe 6 luni 11

Adreșă: Administrația, la care se înregistrează.

PREȚUL ABONAMENTULUI

Pe un an 20 lei

Pe 6 luni 11

Adreșă: Administrația, la care se înregistrează.

OLTENIA

APARE O DATA PE SEPTEMANA, JOULI.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 lei

Pe 6 luni 11

Adreșă: Administrația, la care se înregistrează.

ANUL I. — No. 22.

Un exemplar 10 bani.

Sâmbătă 11 Februarie 1904

CARPATII

APARE IN TOATE OILELE DE LECRU.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 lei

Pe 6 luni 11

Adreșă: Administrația, la care se înregistrează.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 lei

Pe 6 luni 11

Adreșă: Administrația, la care se înregistrează.

CARPATII

APARE IN TOATE OILELE DE LECRU.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 lei

Pe 6 luni 11

Adreșă: Administrația, la care se înregistrează.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 lei

Pe 6 luni 11

Adreșă: Administrația, la care se înregistrează.

CARPATII

APARE IN TOATE OILELE DE LECRU.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 lei

Pe 6 luni 11

Adreșă: Administrația, la care se înregistrează.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 lei

Pe 6 luni 11

Adreșă: Administrația, la care se înregistrează.

CARPATII

APARE IN TOATE OILELE DE LECRU.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 lei

Pe 6 luni 11

Adreșă: Administrația, la care se înregistrează.

Ziare craiovene care au militat pentru făurirea statului unitar român.

ANUL I. — No. 2. 2000 Exemplare. 1918. Duminică 14 Iulie 1918.

ARGUMENTE
Pe anul — Lei 10.
Pe oarecui — 6.

ARGUMENTE
Pagina 11 rândul Lei 2
III
— 1.
— 17 după oarecui

ARGUMENTE
Fiecare număr costă 10 Lei.
Dacă se plătește

ALARMA

ZIAR INDEPENDENT.

Apare în fiecare Săptămână sub direcțiunea unui Comitet.

Redacția și Administrația la Tipografia Func. Constantinescu Strada Madonna-Buda No. 35.

CINE SUNTEM NOI

Aparițiunea *Alarmei* nu
băgat în grădă pe selec-
tiviști.

Încercăm cu *Oscutul*
Gărlățanu baldonul și
sfârșind cu lovitura unia-
rită, toți *Șelari*, toți
grădiniștii lui *Uinod*, toată
stăruia polițienescă, toată

Domnia Pământenească
"Domnia Străină"

Mari și frumoase erau spe-
ranțele poporului român în 1866.
Trista și amără oare decep-
țiunea acestui bland și iheretizat
popor, după trei-șeci și doi ani
de experiență.

Subi ultimei domnie pămân-
tească a lui *Voda-Cuza* se răscăni-

Subi *Voda-Cuza* se isprăvi din
secol și istoric liuba greacă, pe
care o adusea regimul țanari-
m și se înlocui cu liuba nea-
mănișă.

Subi *Voda-Cuza* (armanul român)
fi seos de sub jugul iohaniștilor,
improprietății și declarăre cota-
țean liber și independent în țara
lui.

Subi *Voda-Cuza* se întemărează
cele mai multe instituții cul-
turale, cum secolii superiori în
ceia două capitale, sunt secolu-

ronului și în locul lor se vedea
lingușirea și poezia țanarișă.

Domnia Românilor erau blănuți,
aristocrați și milioșii către armanii,
Regele Carol e asper, răchănaș
și sgarăci până la avarărie.

În vremea de *reștrigăre*, dom-
niile Români puseseră în viața
țerei până și potabilele soților
lor; Regele Carol, în timpul re-
voluției, nu numai că n'a contri-
buțit cu nici un leu de *carota*
lui, dar a priărit chiar *gula* le-
gată, ca ori care *șușă* de *șușă*.

Anul II.—No. 6. Craiova, 20 Ianuar 1912.

BULETINUL

Ligii Culturale

Secțiunea Craiova

FONIE DE INFORMAȚIUNI PENTRU MEMBRII LIGII

SUB DIRECȚIUNEA SECRETARULUI LIGII

Redacțiunea: Sediul Ligii Culturale (casele Cacaliceanu, Str. Unirii, 93)

O nouă secțiune a Ligei Culturale în Dolj

La ultima adunare generală a Ligei Culturale sec-
ția Craiova, Comitetul a dat delegație d-lui Profesor Ion

Publicații craiovene care au militat pentru făurirea statului național unitar român

126

Ardealul

Organul Federației Unioniste din România

SCRISOARE DESCHISĂ

Domnului MIHAIL DEMETRIAN, fost deputat și senator,
fost prefect

Viu mișcat de cuvintele calde adresate alegătorilor colegiului II de Cameră din Români, prin care vestiți rofragerea candidaturii D-voastră și le solicitați votul pentru mine, mă simt dator să dau o expresie publică sentimentelor trezite de această nobilă pildă de patriotism și de frumusețe abnegație în fața unui ideal.

Sunteți unul din luptătorii victorii politice și culturale din acest colț de pământ, de care vă leagă rădăcinile unui trecut bogat în tradiții. Judecând după îndreptățirea cu v'o dau mai multe decenii de muncă, erazi cunoscut și de aslădăta să vă spunoși cuvântul în statul țării. Cu toate aceste și reanșat în un litru de clasă, ca să vă puteți lăcina în altarul unei credințe nedespărțite de sufletul românesc al zilelor noastre.

Călușul deo judecată superioară și apreciat după cuvință candidatură prietelui de împorjări excepționale a unui Român care și-a afirmat ori-ce legământ cu ocară vitregă dintr-o țară stropită cu sfuge. V'ajî dat seama că el nu vine cu un neapător al unor drepturi locale, ci cu un scl abucinat al furtărilor de mine. Aji înțeleg că Ardealul ateoraci de toate conșcinele fatale ale neutralității Românești, merita măcar un scl constituțional de dragoste pentru el. Aji crezut că prin această alegere se poate afirma mai puternic sentimentul solidarității noastre naționale.

A vorbit deci glasul singelui în fața D-voastră, un îndemna din curățenia strămoșilor.

Pe lângă mângăierea de-a fi cunoscut astfel într-o vreme de patimă miel un suflet de patriot doctoresco, viața noastră politică are prilejul să înregistreze o nouă biruință morală. Kato un învătămînt în pilda D-voastră, merit să-i lăumase pe toți cetățenii, cu în vrămuri de gura ocupănd să-i suple bînelul public considerățiile de ordin personal.

Vă asigur că Românii mîch de astăzi are nevoie de acțiune învătămînt. Pe lângă mînjumirea spiritelor luminate de-alai, frumuseți geci al D-voastră caie o vie remanșioasă în fața acelor Românii pribegi, atora prin acest impule superior-le-și refacți țării astăzi și le-ajî furtării mai mult eporanjă co-e pun în stăpînă suflătoare a țării românești.

Se slăvesc dorința de-a Vă putea arăta în rîndul meu pe pînăntul Românii mari dezvoltămînt pentru a înce,

Vă slăvesc astăzi al D-voastră

Octavian Goga

CE ZIC FRUNTAȘII ȚĂRII DESPRE CANDIDATURA NOASTRĂ

ANCHETA ZIARULUI „ARDEALUL“

Continuăm cu publicarea anchetei noastre pe care am adresat o frunțelor politici și țării.

Astăzi ziarul nostru are deosebita onoare de-a publica răspunsul d-lui Tache Ionescu, zăful partidului conservator democratic. Acest răspuns e o nouă dovadă că stăru răspîndit de zăful d-lui Gogeanu care e în stăful Federației Unioniste ar fi înțelegeri asupra acestei candidaturi e o scurătură care nu merita cîntec unui domnului.

De altfel orice cetățean inteligent va fi înțeles de la început că voința de o încercare de mîntuire caracteristică pentru moravurile acelor oameni cari schimbă atitudinea politică și partidele cu aceeași ușurință cu care se arunca și pe o haină în schimbarea timpului. Timpul s'a schimbat și cu el s'a schimbat și dorințele oamenilor pentru servirea binelei publice, în locul micilor ambițiuni trebuie să iasă triumfătoare o credință, în locul drăverilor marșale: programul unei idei.

Dar iată răspunsul d-lui Tache Ionescu:

Răspunsuri

1. Candidatura lui Goga nu este o candidatură personală. Nu candidează Goga. Ardealul sau mai bine zis toate țărilor locuite de Românii, cari suferă și așteaptă în zadar de un an și jumătate mîntuirea de la noi, car prin cel mai genial al lor poet ca țara românească să le trimită o vorbă de speranță.

Goga este un steag, un steag falnic. Votînd pentru Goga în realitate se votează pentru România Mare care azi e sinonim cu neastîrnarea României vechi.

2. Reușita lui Goga ar avea un extraordinar răsunet și în țară, și peste Carpați, și în Europa. În țară ar fi sfîrșitul lucrărilor criminale și mîndre ale pușilor nemțefili cari pătează viața noastră publică. Peste Carpați ar fi prima rază de lumină care ar străbăta în noaptea întunecată în care Românii atui înghețului dela începutul războiului. În Europa ar fi dovada că peste grășile și întărilor strator care ne guvernază, conștiința neșpălii românești a rămas întregă, edincioasă și deșteptată.

Take Ionescu.

„Ardealul“, ziar tipărit la Caracal în 1915—1916.

Astfel ciclul de articole : *Europa Orientale. Starea sa prezintă și reorganizațiunea sa*, publicat în ziarul „Oltenia” din septembrie-octombrie 1874, preciza că românii „ocupă România Liberă, Transilvania pînă la Tisa, Bucovina [...] Unirea acestor *tere române* trebuie să formeze un singur stat”⁴.

Zece ani mai tîrziu, ziarul craiovean „Carpații”, de-a lungul celor 288 de numere, s-a constituit într-o veritabilă tribună de afirmare a dreptului la unire al poporului nostru, pentru apărarea limbii materne, a școlii și a presei progresiste de peste munți, pentru întărirea legăturilor dintre România și provinciile aflate sub ocupație străină arătînd că „Numai cu toții (românii n.n.) ne vom apăra naționalitatea și drepturile, vom putea sta ca un corp (a se citi stat n.n.) distinct în lumea orientală ; că separați, supuși vom fi totdeauna la alții și că nu acesta este viitorul ce ni-l pregătim nici nouă, nici generațiilor viitoare”⁵. Singura cale de dezvoltare și afirmare a poporului român era, așa cum arăta ziarul „Carpații” din 11 februarie 1884, „calea către unitate, către unire a tot ce e de gînte și de stirpe română în orientele european”.

Studiul de față nu-și propune să abordeze activitatea desfășurată de societatea patriotică „Carpații” și de filialele din Oltenia ale „Ligii pentru unitatea culturală a tuturor românilor”, activitate definită de marele nostru Nicolae Iorga în mai 1911, cu prilejul desfășurării congresului de la Craiova al Ligii culturale, drept una dintre cele mai puternice din întreaga țară⁶. Vom semnală doar cele mai reprezentative materiale publicate în coloanele presei oltene, materiale care au dat glas voinței generale a populației acestei zone de acțiune pe toate căile pentru desăvîrșirea statului național unitar român. „Noi românii — scria ziarul „Reforma” din 6 ianuarie 1891 — avem o misiune frumoasă de îndeplinit în Orient, însă nu cu ușurință vom putea să o îndeplinim, dacă nu vom căuta să ne stringem cu toții la un loc formînd o țară românească mare și puternică după cum străbunii noștri ne-o lăsaseră moștenire. Este dar timpul ca, capitala Olteniei să se rostească și o acțiune pe cît de energică pe atît de prudentă să înceapă, căci suferințele sînt la culme”. Cîteva ani mai tîrziu, ziarul conservator democrat „Vremea” își preciza programul politic arătînd că : „Vom lupta de îndată la înălțarea conștiinței naționale spre a pregăti și înlesni viitorul unei Românii mari, unei Românii glorioase”. „Idealul nostru nu este puterea, dar o Românie mare, care să ocrotească pe toți românii și să fie a românilor ; idealul nostru este o Românie conștientă de drepturile și datoriile ei, stăpină pe destinele ei și care scăpată de politicienii ce au monopolizat puterea, să-și dea obolul ei la civilizațiunea omenirii”, preciza ziarul „Situațiunea” din 11 iunie 1895.

Existența unui puternic club socialist craiovean a cărui activitate s-a materializat și în editarea unor reviste, ziare și broșuri socialiste, și-a pus amprenta asupra luptei maselor muncitoare pentru desăvîrșirea statului

4. *Oltenia*, I, 15, din 24 octombrie 1874, p. 2.

5. *Carpații*, I, 25, din 1 februarie 1884.

național unitar român. „Revoluția socială“, primul ziar socialist din țară care a luat această titulatură, a publicat în coloanele sale numeroase materiale referitoare la lupta românilor din provinciile aflate sub ocupația austro-ungară, la afirmarea detașamentului muncitoresc din Transilvania, la conducătorii luptei de eliberare națională a românilor transilvăneni.

Perioada care a premers declanșarea primului război mondial a fost marcată de o intensificare considerabilă a acțiunilor pentru desăvîrșirea statului național unitar român, de organizare a unor manifestații de masă în sprijinul luptei românilor ardeleni pentru unirea cu țara. Craiova a găzduit, în octombrie 1915, impresionante întruniri patriotice organizate de Federația Unionistă cu participarea a numeroși oameni politici din România și din Transilvania printre care Take Ionescu, Octavian Goga, Ion Cantacuzino, Nicolae Titulescu, Mișu Pop, Nae Coandă și numeroși alții. Totodată, în Oltenia s-a editat, în decembrie 1915, ziarul „Ardealul“, organ al Federației Unioniste din Romanați, ale cărui pagini au fost consacrate în totalitate relevării cerinței istorice a constituirii statului național unitar român, semnificației politice a candidaturii unor transilvăneni pentru Adunarea Deputaților din România. Candidatura lui Octavian Goga la județul Romanați a fost definită de numeroși oameni politici, în interviurile publicate în ziarul „Ardealul“, ca „O piatră de probă a conștiinței românești“⁷, sau, așa cum spunea Octavian Goga, ca un „Certificat de logodnă“ prin săvîrșirea unui act constituțional ce i se da Ardealului însingurat. Pentru întregul popor era evident că această candidatură, ca și cea a patriotului Vasile Lucaciu la Galați, avea o semnificație de ordin național, că ea era, în fapt, „prima piatră adusă la clădirea unirii“⁸. „Votînd pentru Goga — scria Take Ionescu în articolul „Ce zic frunțașii țării despre candidatura noastră“ — în realitate se votează pentru România Mare care azi e sinonim cu neatîrnarea României Vechi“⁹, iar Paul Brătășanu, șeful Partidului conservator democrat din Romanați, preciza că: „Octavian Goga nu e candidatul vreunui partid, el e candidatul națiunii“¹⁰. Marile adunări populare de la Corabia, din 23 decembrie 1915, Caracal, 24 decembrie 1915, întrunirea de la Craiova, din 1 ianuarie 1916, alături de alte manifestații populare din zonă și de telegramele primite din întreaga țară pe adresa Federației Unioniste Romanați, au dat glas adeziunii unanime a populației la acțiunile pentru desăvîrșirea statului național unitar român, pentru înfăptuirea idealului milenar al unirii. Convingerea maselor populare era că triumful în alegeri al celor două candidaturi ale lui Vasile Lucaciu și Octavian Goga ar fi fost, așa cum aprecia Barbu Ștefănescu-Delavrancea, „Triumful istoriei noastre și al patriei noastre, deapururi întregite cum fusesse, pe o clipă, în vremea lui Mihai Voievod“¹¹.

6. *Buletinul Ligii culturale secția Craiova*, I, 4, din 15 iunie 1911, p. 2

7. *Ardealul*, Caracal, I, 2, din 13 decembrie 1915, p. 2.

8. *Ibidem*, 3, din 16 decembrie 1915.

9. *Ibidem*, 4, din 18 decembrie 1915.

10. *Ibidem*, 6, din 23 decembrie 1915, p. 1.

11. *Ibidem*, 10, din 31 decembrie 1915, p. 2

Peste numai doi ani, idealul pentru care au luptat și spre care au aspirat generații după generații s-a împlinit prin lupta și voința întregului popor, care a făurit statul național unitar român prin adunările plebiscitare din anul 1918. În această realizare epocală își găsea materializate eforturile și presa Olteniei, ale cărei coloane sînt un adevărat barometru al permanentei aspirații a românilor spre desăvîrșirea statului național unitar.

LA REALISATION DE L'ÉTAT NATIONAL UNITAIRE ROUMAIN
PRÉOCCUPATION CENTRALE DE LA PRESSE d'OLTÉNIE
DE LA SECONDE MOITIÉ DU XIX-E SIÈCLE
ET DES PREMIÈRES DÉCENNIES DU XX-E SIÈCLE

LUCHIAN DEACONU

RÉSUMÉ

A partir des puissantes traditions de la lutte pour l'unité et l'indépendance, l'auteur de l'article fait une présentation d'ensemble des préoccupations constantes de la presse d'Olténie de la seconde moitié du XIX-e siècle et des premières décennies du XX-e siècle, en montrant que la lutte pour la réalisation de l'Etat national unitaire roumain a constitué une des directions principales d'action et de lutte des masses populaires d'Olténie. Par les nombreux articles consacrées au problème national, la presse a contribué à mobiliser les habitants de la zone à la lutte pour l'union de tous les Roumains, elle a représenté un véritable baromètre de l'aspiration permanente de notre peuple vers la réalisation de l'état national unitaire.